

—: બીજા ધોરણ માટે —
“મુખગણિતશિક્ષક”
 ભાગ ૩

જાન્યુઆરી.
 કિ મત રૂ. ૦-૨-૦
 પોસ્ટેજ ભુદ.
 સર્વ હક સ્વાધીન.

હમનલાલ ભોતીરામ શાહ.
 મુખગણિત શિક્ષક વગેરેના કર્તા

હમનલાલ ભોતીરામ શાહ. શાહપેસ-મુરત

૧૧૨૪૯

પાલિકા - ૫/૬ ગ્રામીણ
સા. દા. દ
ગ્રા. ૨૧ ગોપીર. ૫૨ સગ્રહ
૧૧૨૪૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીગ્રાફી વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૨૭૮- વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મુખ્યગણિત શિક્ષક

વિષય મેટ્રિક. ૮૪૪. ૩૬૨

દેશી રાજ્યોમા ટેકસ્ટ બુક્સ ઉનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મજુર થએલો અને ફળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો.

—: ખીજ ધોરણનો :—

❀ “મુખગણિત શિક્ષક” ભા. ૩. ❀

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ
“ડિક્ટેશન શિક્ષક” “ભૂગોળ શિક્ષક” પ્રમોતરમાળા
વગેરેના કર્તા,

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.

છાપવાનું ઠેકાણું—“શંકર” પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ, ચૌઠાના પુલપર

ટાકી પાસે સુરત.

આવૃત્તિ ૧૨મી]

[પ્રત રૂ૧૦૦.

કર્તાએ સર્વ હક્ક સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સંવત ૧૯૮૦]

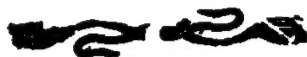
[સને ૧૯૨૪

કિંમત રૂ. ૦-૨-૦ પોસ્ટેજ શુદ્ધ.

૨] બાળવયના “અભગણિત શિક્ષક” હોઈ આવે.

.....

પૂર્ણાંક અને આશુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

(૧) કોઈપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે — $૭૧+૪૦=૧૧૨$, $૭૨-૪૦=૩૨$

(૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલા પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે —

$$૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭ \quad ૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫=૨૭)$$

(૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો ફ કરવા જેમકે — $૩૬+૩૬=૭૨$, $૩૬\times ૨=૭૨$.

(૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડા ચઢાવવા જેમકે — $૫\times ૧૦=૫૦$, $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$, $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$.

(૫) કોઈ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડુ ચઢાવવું, અને ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડા ચઢાવવાં

(૬) આશુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આશુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણી ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી, જેમકે:—

પહેલા પૌરુષનો “અખચિત શિક્ષક” ૧૥૥ આનંદ. [૪

..... , ,

૧૩૥૥+૪૥૥, ૧૩૥૥+૪=૧૭૥૥, ૧૭૥૥+૦૥૥=૧૮૥૥

૧૩૥૥-૪૥૥; ૧૩૥૥-૪=૯૥૥, ૯૥૥-૦૥૥=૯

(૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું. પણ છેડે એક પાણી હોય તો પાણીને બદલે ૨૥, બે પાણીને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણીને બદલે ૭૥ ચઢાવવા. જેમકે—૨૬૥, ૩૭૥, ૭૮૥૥ ને ૧૦ એ ગુણો પહેલીમા છેડે એક પાણી, બીજામા બે પાણી અને ત્રીજામાં ત્રણ પાણી છે માટે ૨૬૨૥, ૩૭૫, ૭૮૭૥.

(૮) કોઈ રકમને ૨૥, ૫, ૭૥ એ ગુણવા હોય તો ૦૥, ૦૥, ૦૥૥ એ ગુણવા એટલા દશક, કારણ કે ૨૥=૦૥ દશક ૫=૦૦૥ દશક. ૭૥=૦૥૥ દશક છે.

(૯) કોઈ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર બે મીડા ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણી હોય તો પાણીને બદલે ૨૫, બે પાણીને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણીને બદલે ૭૫ ચૂકવા.

(૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦, એ ગુણવા હોય તો ૦૥, ૦૥, ૦૥૥, ૧૥, ૧૥, ૨૥, ૩૥ એ ગુણવા એટલા સેકડા. કારણ કે ૨૫=૦૥ સે. ૫૦=૦૦૥ સે. ૭૫=૦૥૥ સે. છે

(૧૧) કોઈ રકમને ૦૥ એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા અને ૦૥ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે—૩૭-૦૥=૩૭૪૪૦૧૪૮. ૩૭-૦૥=૩૭૪૪૦૧૪૮.

૪] ત્રીજા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” અહીં આના.

	+શેરની	ધાત.	
શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેરે	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ.—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૮૬ નવા પૈસાભાર=૧

શેર ગણાય છે

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૧૦ રૂપીઆભાર	૦ શેર
પોલોશેરના રૂપીઆભાર	૩૦	૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦	૨૧૧ રૂપીઆભાર	અધોળ
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦		
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫	શેરના પૈસાભાર	૭૨
અધોળના રૂપીઆભાર	૨૧૧	પોલોશેરના પૈસાભાર	૫૪

૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર	અચ્છેરના પૈસાભાર	૩૬
૩૦ રૂપીઆભાર	૦૧૧૧ શેર	પાશેરના પૈસાભાર	૧૮
૨૦ રૂપીઆભાર	૦૧૧ શેર	નવટાંકના પૈસાભાર	૬
		અધોળના પૈસાભાર	૪૧૧

+વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળા-
વીને તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની
ધાતનો સંબંધ જોડવો. જુઓ પાના ૫માની ટીપ.

શ્રીમદ્ ધૈર્યુનો “અુખગણિત શિક્ષક” આર આના. [૫

૭૨	પૈસાભાર	૧ શેર	શેરના	નવટાંકા	૮
૫૪	પૈસાભાર	૦૧૧ શેર	પોણાશેરના	નવટાંકા	૬
૩૬	પૈસાભાર	૦૧૧ શેર	અચ્છેરના	નવટાંકા	૪
૧૮	પૈસાભાર	૦૧ શેર	પાશેરના	નવટાંકા	૨
૬	પૈસાભાર	નવટાંક			
૪૧	પૈસાભાર	અધોળ	૨ નવટાંકે	પાશેર	
			૪ નવટાંકે	અચ્છેર	
શેરના	અધોળા	૧૬	૬ નવટાંકે	પોણાશેર	
પોણાશેરના	અધોળા	૧૨	૮ નવટાંકે	એક શેર	
અચ્છેરના	અધોળા	૮			
પાશેરના	અધોળા	૪	શેરના	પાશેરા	૪
નવટાંકના	અધોળા	૨	પોણાશેરના	પાશેરા	૩
			અચ્છેરના	પાશેરા	૨
૨ અધોળે	નવટાંક				
૪ અધોળે	પાશેર		૨ પાશેરે	અચ્છેર	
૮ અધોળે	અચ્છેર		૩ પાશેરે	પોણાશેર	
૧૨ અધોળે	પોણાશેર		૪ પાશેરે	એક શેર	
૧૬ અધોળ	એક શેર				
૧ પીઆ	એકના	અડધા ૨	શેર	એકના	અચ્છેરા ૨
૧ પીઆ	એકની	પાવલી ૪	શેર	એકના	પાશેરા ૪
૧ પીઆ	એકની	બેઆની ૮	શેર	એકના	નવટાંકા ૮
૧ પીઆ	એકના	આના ૧૬	શેર	એકના	અધોળા ૧૬

૬] પાંચમા ધોરણના “મુખગણિત શિક્ષક” આર આના.

.. .. .

મણુની ધાત.

મણુના અધમણીઆ	૨	૩૦ શેર	૦૧૧ મણુ
મણુના હસશેરા	૪	૨૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની પાંચશેરી	૮	૧૦ શેર	૦૧ મણુ
મણુની અઢીશેરી	૧૬		
મણુની સવાશેરી	૩૨	૧ મણુની અઢીશેરી	૧૬
મણુના શેર	૪૦	૦૧૧ મણુની અઢીશેરી	૧૨
		૦૧ મણુની અઢીશેરી	૮
		૦૧ મણુની અઢીશેરી	૪
		૫ શેરની અઢીશેરી	૨
૨ અધમણીઆ	૧ મણુ		
૪ હસશેરા	૧ મણુ		
૮ પાંચશેરી	૧ મણુ	૨ અઢીશેરીએ	૫ શેર
૧૬ અઢીશેરી	૧ મણુ	૪ અઢીશેરીએ	૦૧ મણુ
૩૨ સવાશેરી	૧ મણુ	૮ અઢીશેરીએ	૦૧૧ મણુ
૪૦ શેર	૧ મણુ	૧૨ અઢીશેરીએ	૦૧૧ મણુ
		૧૬ અઢીશેરીએ	૧ મણુ
૧ મણુના	૪૦ શેર		
૦૧૧ મણુના	૩૦ શેર	૧ મણુની પાંચશેરી	૮
૦૧ મણુના	૨૦ શેર	૦૧૧ મણુની પાંચશેરી	૬
૦૧ મણુના	૧૦ શેર	૦૧ મણુની પાંચશેરી	૪
		૦૧ મણુની પાંચશેરી	૨
૪૦ શેર	૧ મણુ		

પાંચમા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” આર આના. [૭]

૨ પાંચશેરીએ	૦૧ મણ	૦૧ મણના	દસશેરા ૨
૪ પાંચશેરીએ	૦૧ મણ	૦૧ મણના	દસશેરા ૧
૬ પાંચશેરીએ	૦૧૧ મણ		
૮ પાંચશેરીએ	૧ મણ		
૧ મણના	દસશેરા ૪	૧ દસશેરા	૦૧ મણ
૦૧૧ મણના	દસશેરા ૩	૨ દસશેરા	૦૧ મણ
		૩ દસશેરા	૦૧૧ મણ
		૪ દસશેરા	૧ મણ

આનાની ધાત.	૬૪	” ૩. ૪)	૮૦૦	” ૩. ૫૦)
૪ આનાનો ૩. ૦૧	૧૮	” ૩. ૪૧	૬૦૦	” ૩. ૫૬૧
૮ ” ૩. ૦૧	૭૨	” ૩. ૪૧	૧૦૦૦	” ૩. ૬૧૧
૧૨ ” ૩. ૦૧૧	૭૬	” ૩. ૪૧		
૧૬ ” ૩. ૧)	૮૦	” ૩. ૫)	૧૬ આનાનો ૩. ૧)	
૨૦ ” ૩. ૧૧	૮૪	” ૩. ૫	૩૨ ” ૩. ૨)	
૨૪ ” ૩. ૧૧	૮૮	” ૩. ૫	૪૮ ” ૩. ૩)	
૨૮ ” ૩. ૧૧	૯૨	” ૩. ૫	૬૪ ” ૩. ૪)	
૩૨ ” ૩. ૨)	૯૬	” ૩. ૬)	૮૦ ” ૩. ૫)	
૩૬ ” ૩. ૨૧	૧૦૦	” ૩. ૬	૯૬ ” ૩. ૬)	
૪૦ ” ૩. ૨૧	૨૦૦	” ૩. ૧૨	૧૧૨ ” ૩. ૭)	
૪૪ ” ૩. ૨૧	૩૦૦	” ૩. ૧૮	૧૨૮ ” ૩. ૮)	
૪૮ ” ૩. ૩)	૪૦૦	” ૩. ૨૫)	૧૪૪ ” ૩. ૯)	
૫૨ ” ૩. ૩	૫૦૦	” ૩. ૩૧	૧૬૦ ” ૩. ૧૦)	
૫૬ ” ૩. ૩	૬૦૦	” ૩. ૩૭	મુચના-ધાત સવળી	
૬૦ ” ૩. ૩	૬૦૦	” ૩. ૪૩	મવળી મેટે મરાવળી.	

૧×૦૧૧=૦૧૧	૧૧×૦૧૧= ૮૧	૨×૦૧૧=૧૫૧	૩૧×૦૧૧=૨૩૧
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૯	૨૨ ૦૧૧ ૧૬૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૪
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૯૧૧	૨૩ ૦ ૧૧ ૧૭૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪૧૧
૪ ૦૧૧ ૩	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૮	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧
૫ ૦૧૧ ૩૧૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૧૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૮૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬૧
૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨૧૧	૨૭ ૦૧૧ ૨૦૧	૩૭ ૦૧૧ ૨૭૧૧
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧
૯ ૦૧૧ ૬૧૧	૧૯ ૦૧૧ ૧૪૧	૨૯ ૦૧૧ ૨૧૧૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯૧
૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૨૧	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૪૧×૦૧૧=૩૦૧૧	૫૧×૦૧૧=૩૮૧	૬૧×૦૧૧=૪૫૧૧	૭૧×૦૧૧=૫૩૧
૪૨ ૦૧૧ ૩૧૧	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૬૨ ૦૧૧ ૪૬૧	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૪૩ ૦૧૧ ૩૦૧	૫૩ ૦૧૧ ૩૯૧૧	૬૩ ૦૧૧ ૪૭૧	૭૩ ૦ ૧૧ ૫૪૧૧
૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧
૪૫ ૦૧૧ ૩૩૧૧	૫૫ ૦૧૧ ૪૧૧	૬૫ ૦૧૧ ૪૮૧૧	૭૫ ૦૧૧ ૫૬૧
૪૬ ૦૧૧ ૩૬૧	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૪૭ ૦૧૧ ૩૫૧	૫૭ ૦૧૧ ૪૨૧૧	૬૭ ૦૧૧ ૫૦૧	૭૭ ૦૧૧ ૫૭૧૧
૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧
૪૯ ૦૧૧ ૩૬૧૧	૫૯ ૦૧૧ ૪૪૧	૬૯ ૦૧૧ ૫૧૧૧	૭૯ ૦૧૧ ૫૯૧
૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૮૧×૦૧૧=૬૦૧૧	૯૧×૦૧૧=૬૮૧	પ્રોજે યોપડોનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” પ્રજ્ઞ આપના.	
૮૨ ૦૧૧ ૬૧૧	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૮૩ ૦૧૧ ૬૨૧	૯૩ ૦૧૧ ૬૯૧૧		
૮૪ ૦૧૧ ૬૩	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૮૫ ૦૧૧ ૬૩૧૧	૯૫ ૦૧૧ ૭૧		
૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૮૭ ૦૧૧ ૬૫૧	૯૭ ૦૧૧ ૭૨૧૧		
૮૮ ૦૧૧ ૬૬	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૮૯ ૦૧૧ ૬૬૧૧	૯૯ ૦૧૧ ૭૪૧		
૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫		
		પ્રોજે યોપડોનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” પ્રજ્ઞ આપના.	

કોઠા સાથે ગોણાની બેકાની પસાખીનો સંબંધ. [૬

૧×૧૧=૧૧	૨×૦૧૧=૧૧	૧૧×૧૧=૧૧	૨૨×૦૧૧=૨૨
૨ ૧૧ ૩	૪ ૦૧૧ ૩	૧૨ ૧૧ ૧૮	૨૪ ૦૧૧ ૧૮
૩ ૧૧ ૪	૬ ૦૧૧ ૪	૧૩ ૧૧ ૧૯	૨૬ ૦૧૧ ૧૯
૪ ૧૧ ૬	૮ ૦૧૧ ૬	૧૪ ૧૧ ૨૦	૨૮ ૦૧૧ ૨૦
૫ ૧૧ ૬	૧૦ ૦૧૧ ૬	૧૫ ૧૧ ૨૧	૩૦ ૦૧૧ ૨૧
૬ ૧૧ ૯	૧૨ ૦૧૧ ૯	૧૬ ૧૧ ૨૨	૩૨ ૦૧૧ ૨૨
૭ ૧૧ ૧૦	૧૪ ૦૧૧ ૧૦	૧૭ ૧૧ ૨૩	૩૪ ૦૧૧ ૨૩
૮ ૧૧ ૧૨	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૧૮ ૧૧ ૨૪	૩૬ ૦૧૧ ૨૪
૯ ૧૧ ૧૩	૧૮ ૦૧૧ ૧૩	૧૯ ૧૧ ૨૫	૩૮ ૦૧૧ ૨૫
૧૦ ૧૧ ૧૪	૨૦ ૦૧૧ ૧૪	૨૦ ૧૧ ૨૬	૪૦ ૦૧૧ ૨૬
૨.×૧૧=૩૧૧	૪૨×૦૧૧=૩૧૧	૩૧×૧૧=૪૧૧	૬૨×૦૧૧=૪૧૧
૨૨ ૧૧ ૩૩	૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૩૨ ૧૧ ૪૮	૬૪ ૦૧૧ ૪૮
૨૩ ૧૧ ૩૪	૪૬ ૦૧૧ ૩૪	૩૩ ૧૧ ૪૯	૬૬ ૦૧૧ ૪૯
૨૪ ૧૧ ૩૬	૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૩૪ ૧૧ ૫૦	૬૮ ૦૧૧ ૫૦
૨૫ ૧૧ ૩૭	૫૦ ૦૧૧ ૩૭	૩૫ ૧૧ ૫૧	૭૦ ૦૧૧ ૫૧
૨૬ ૧૧ ૪૦	૫૨ ૦૧૧ ૪૦	૩૬ ૧૧ ૫૨	૭૨ ૦૧૧ ૫૨
૨૭ ૧૧ ૪૦	૫૪ ૦૧૧ ૪૦	૩૭ ૧૧ ૫૩	૭૪ ૦૧૧ ૫૩
૨૮ ૧૧ ૪૨	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૩૮ ૧૧ ૫૪	૭૬ ૦૧૧ ૫૪
૨૯ ૧૧ ૪૩	૫૮ ૦૧૧ ૪૩	૩૯ ૧૧ ૫૫	૭૮ ૦૧૧ ૫૫
૩૦ ૧૧ ૪૪	૬૦ ૦૧૧ ૪૪	૪૦ ૧૧ ૫૬	૮૦ ૦૧૧ ૫૬
૪૨×૧૧=૬૧૧	૮૨×૦૧૧=૬૧૧	પહેલી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અહીં આના.	
૪૨ ૧૧ ૬૩	૮૪ ૦૧૧ ૬૩		
૪૩ ૧૧ ૬૪	૮૬ ૦૧૧ ૬૪	બીજી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.	
૪૪ ૧૧ ૬૬	૮૮ ૦૧૧ ૬૬		
૪૫ ૧૧ ૬૭	૯૦ ૦૧૧ ૬૭	પહેલી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અહીં આના.	
૪૬ ૧૧ ૬૯	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૪૭ ૧૧ ૭૦	૯૪ ૦૧૧ ૭૦	બીજી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આના.	
૪૮ ૧૧ ૭૨	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૪૯ ૧૧ ૭૩	૯૮ ૦૧૧ ૭૩	પહેલી આપડીના “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અહીં આના.	
૫૦ ૧૧ ૭૪	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૪		

૧×૧= ૧	૧૧×૧= ૧૩૧	૨૧×૧=૨૬૧	૩૧×૧=૩૮૧
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૨૭૧	૩૨ ૧ ૪૦
૩ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૬	૨૩ ૧ ૨૮૧	૩૩ ૧ ૪૧
૪ ૧ ૪	૧૪ ૧ ૧૭	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨
૫ ૧ ૫	૧૫ ૧ ૧૮	૨૫ ૧ ૩૧	૩૫ ૧ ૪૩
૬ ૧ ૬	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨	૩૬ ૧ ૪૪
૭ ૧ ૭	૧૭ ૧ ૨૧	૨૭ ૧ ૩૩	૩૭ ૧ ૪૫
૮ ૧ ૮	૧૮ ૧ ૨૨	૨૮ ૧ ૩૪	૩૮ ૧ ૪૬
૯ ૧ ૯	૧૯ ૧ ૨૩	૨૯ ૧ ૩૫	૩૯ ૧ ૪૭
૧૦ ૧ ૧૦	૨૦ ૧ ૨૪	૩૦ ૧ ૩૬	૪૦ ૧ ૪૮
૪૧×૧= ૫૧	૫૧×૧= ૬૩	૬૧×૧=૭૬	૭૧×૧=૮૮
૪૨ ૧ ૫૨	૫૨ ૧ ૬૪	૬૨ ૧ ૭૭	૭૨ ૧ ૮૦
૪૩ ૧ ૫૩	૫૩ ૧ ૬૫	૬૩ ૧ ૭૮	૭૩ ૧ ૮૧
૪૪ ૧ ૫૪	૫૪ ૧ ૬૬	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૮૨
૪૫ ૧ ૫૫	૫૫ ૧ ૬૭	૬૫ ૧ ૮૧	૭૫ ૧ ૮૩
૪૬ ૧ ૫૬	૫૬ ૧ ૬૮	૬૬ ૧ ૮૨	૭૬ ૧ ૮૪
૪૭ ૧ ૫૭	૫૭ ૧ ૬૯	૬૭ ૧ ૮૩	૭૭ ૧ ૮૫
૪૮ ૧ ૫૮	૫૮ ૧ ૭૦	૬૮ ૧ ૮૪	૭૮ ૧ ૮૬
૪૯ ૧ ૫૯	૫૯ ૧ ૭૧	૬૯ ૧ ૮૫	૭૯ ૧ ૮૭
૫૦ ૧ ૬૦	૬૦ ૧ ૭૨	૭૦ ૧ ૮૬	૮૦ ૧ ૮૮
૮૧×૧=૧૦૧	૯૧×૧=૧૧૩	—: શ્રીમદ્ધોરજી માટે. — અંકગણિતનાં મનોરથન પાંચ આનાં. સુરત શહેરનો— “ભૂગણ શિક્ષક” ગણિત આત્મ.	
૮૨ ૧ ૧૦૨	૯૨ ૧ ૧૧૪		
૮૩ ૧ ૧૦૩	૯૩ ૧ ૧૧૫		
૮૪ ૧ ૧૦૪	૯૪ ૧ ૧૧૬		
૮૫ ૧ ૧૦૫	૯૫ ૧ ૧૧૭		
૮૬ ૧ ૧૦૬	૯૬ ૧ ૧૧૮		
૮૭ ૧ ૧૦૭	૯૭ ૧ ૧૧૯		
૮૮ ૧ ૧૦૮	૯૮ ૧ ૧૨૦		
૮૯ ૧ ૧૦૯	૯૯ ૧ ૧૨૧		
૯૦ ૧ ૧૧૦	૧૦૦ ૧ ૧૨૨		

અઢીઆની સાથે સવાયાની ઝોઝની પલાખીનો સંબંધ ૧૧

૧×૨૧=૨૧	૨×૧=૨૧	૧૧×૨૧=૨૩૧	૨૨×૧=૨૩૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૦	૨૪ ૧ ૩૦
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧ ૪૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦
૨૧×૧=૫૨૧	૪૨×૧=૫૨૧	૩૧×૨૧=૭૩૧	૬૨×૧=૭૩૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૬ ૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦	૮૦ ૧ ૧૦૦
૪૧×૧=૧૦૨૧	૮૨×૧=૧૦૨૧	ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો “ભૂગોળ શિક્ષક” ત્રણ આના.	
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧ ૧૦૭૧		
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦ ૧ ૧૨૫		

૧૨] બાળપોથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” જે આના.

એક પોણું પોણું. ૧x૦૧૧=૦૧૧ ૨ ૦૧૧ ૧૧ ૩ ૦૧૧ ૨૧ ૪ ૦૧૧ ૩૧ ૫ ૦૧૧ ૪૧૧ ૬ ૦૧૧ ૫૧૧ ૭ ૦૧૧ ૬૧૧ ૮ ૦૧૧ ૭૧૧ ૯ ૦૧૧ ૮૧૧ ૧૦ ૦૧૧ ૯૧૧	સો પોણું પોણું. ૧૦૦x૦૧૧= ૭૫ ૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦ ૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫ ૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦ ૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫ ૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦ ૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫ ૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦ ૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫ ૧૦૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦	ખરું લખતાં ને સારું વાંચતાં બેલતાં શોખવું હોયતો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ખરીદો.	
એક સવા સવા. ૧x૧૧=૧૧ ૨ ૧૧ ૨૧૧ ૩ ૧૧ ૩૧૧ ૪ ૧૧ ૪૧૧ ૫ ૧૧ ૫૧૧ ૬ ૧૧ ૬૧૧ ૭ ૧૧ ૭૧૧ ૮ ૧૧ ૮૧૧ ૯ ૧૧ ૯૧૧ ૧૦ ૧૧ ૧૨૧૧	સો સવા સવા. ૧૦૦x૧૧= ૧૨૫ ૨૦૦ ૧૧ ૨૫૦ ૩૦૦ ૧૧ ૩૭૫ ૪૦૦ ૧૧ ૫૦૦ ૫૦૦ ૧૧ ૬૨૫ ૬૦૦ ૧૧ ૭૫૦ ૭૦૦ ૧૧ ૮૭૫ ૮૦૦ ૧૧ ૧૦૦૦ ૯૦૦ ૧૧ ૧૧૨૫ ૧૦૦૦ ૧૧ ૧૨૫૦		

મનોચલ ૧.

૧૧x૧ થી ૨૦x૨૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મથના — એ પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

(૧) એક ખુરશીના ચાર રૂપીઆ બેસે તો ૧૯ ખુરશીનું શું બેસશે?

(૨) એક કોથળાંમાં ૧૭ રૂપીઆ છે, તો એવી ૬ કોથળાંમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

પહેલી યોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” અઢી આના. [૧૩

- (૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતસા આપીએ તો ૧૪ છોકરાને આપવાને કેટલા પતસા જોઈએ ?
- (૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩, અને ૧૪ પાચ વખત લખએ તો કેટલા થાય ? પાચે ગુણીએ તો શુ આવે ?
- (૫) ૨૦ ત્રણ વાર લખએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ જોલો.
- (૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પસાખીના જવાબ જોતો.
- (૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૭×૬ કેટલા ?
- (૮) ૧૩ પાચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?
- (૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લખએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૦) ૧૯×૬, ૧૫×૭, ૧૭×૬, ૧૩×૯, ૧૪×૮, ૧૨×૯, ૧૬×૫, અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- (૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાછ કેટલી અને પેસા કેટલા ?
- (૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.
- (૧૩) ૪ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમા કેટલાં જમરૂખ આવે ?
- (૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપી પા મળે ?
- (૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨, કેટલા ?
- (૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૬૦+૧૨, ૮૪+૧૪, ૯૬+૧૨, કેટલા ?
- (૧૭) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫, કેટલા ?
- (૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૫૨, ૨૦+૧૪૦, કેટલા ?

૧૪] બીજી ચોપડીનો "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ગ્રંથ આના.

- (૧૯) ૯૫-૧૯, ૯૦-૧૮, ૧૨૦-૧૫, ૧૪૦-૧૪, ૯૬-૧૨, કેટલા ?
- (૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦ કેટલા ?
- (૨૧) ૧૮૦માથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું રહે તે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૯૫મા ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માથી ૧૧૪ જાવ તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માથી ૧૯ જાવ તો કેટલા રહે ?
- (૨૩) ઝોગણીઆ. પદરા, તેરા, સતરા, અને ખારા સવળા તથા અવળા બોલો
- (૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામા ૧૮ છોકરા ખૂટે છે, ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
- (૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બે આનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઈ ?
- (૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆના કેટલા ?
- (૨૭) ખારોતેરસો, પાયોતેરસો, આઠોતેરસો, સતતેરસો, બીજતેરસો અને દાઓતેરસો એટલે કેટલા ?
- (૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૧, ૧૦૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦, એ આક્રમા કેમ બોલાય ?
- (૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી સાડી આવે ?
- (૩૦) ૯૫ બોરમાથી ફરેકને પચ પચ બોર આપુ તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઝોગણીસ ઝોગણીસ આપુ તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પચા સાઠ ? કેટલા ચોક સાઠ ?
- (૩૨) ૧૪૪મા ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?
- (૩૩) ૬૬મા ૬ કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, ૮ કેટલીવાર, અને ૧૬ કેટલીવાર ?

ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના. [૧૫

- (૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
- (૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
- (૩૬) ૧૫૨ બોર વહેચતા દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- (૩૭) કયા કયા પલાખામા ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દસક ?
- (૩૮) ૭ આનાની પાછ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેતી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
- (૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
- (૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ બોર તો ૭ પૈમાના કેટલા ?
- (૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામા આવતા હોય તે કહો.

મનોચત્ત ૨.

૧૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) ૨૦×૫, ૨૦×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?
- (૨) ૨૩ પાચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે કેટલા ?
- (૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ શુ આવે ?
- (૪) એક કોટની શીવડામણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૫૦ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શિવાય અને બાકી શુ વધે ?
- (૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનુ શું બેસશે ?
- (૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધુ મળીને કેટલા મળે કપડું હશે ?

૧૬] ચોથી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ચાર આનાં.

- (૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણુ એવા ૭ ગાડામાં ધઉ ભરેલા છે તો તો અધુરું મળીને કેટલા ધઉ હશે ?
- (૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?
- (૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચુ, તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- (૧૧) ૨૧×૧૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.
- (૧૨) ૨૧×૧૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.
- (૧૩) ૨૮ આનાના સવાત્રા, દળુ, અને અધેલા કેટલા ?
- (૧૪) ૨૨૪, ૨૫૦, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૦૮, ૨૦૭, ૨૧૭ એ આક્રમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- (૧૫) છવીસાસો, બેસાતોતેર, બેઆવના, બેતીસોતેર, બેચોત્રીસા લખો.
- (૧૬) $૧૪૫+૨૬$, $૨૪૬+૨૭$, $૨૦૭+૨૩$, $૧૭૫+૨૫$ $૧૪૭+૨૧$ કેટલા ?
- (૧૭) $૩૦+૨૪૦$, $૨૭+૮૧$, $૨૫+૧૭૫$, $૨૬+૧૫૬$, $૨૬+૨૦૩$ કેટલા ?
- (૧૮) $૨૦૦-૨૫$, $૨૦૭-૨૩$, $૧૭૫-૨૫$, $૨૧૬-૨૪$, કેટલા ?
- (૧૯) $૧૪૭-૧૨૬$, $૧૮૯-૧૬૨$, $૧૨૫-૧૦૦$, $૧૨૮-૧૧૨$, કેટલા ?
- (૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?
- (૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને આક્રી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- (૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજના કેટલા ધોતીઆ થાય ?
- (૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઈ તો ૨૩૪ કેરી થાય ?
- (૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, ફરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?

પાંચમી ચોપડીનો “રિક્રેશન શિક્ષક” ચાર આના. [૧૭]

- (૨૫) એક નિશાળમાં ૨૫૨ છોકરા છે. અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
- (૨૬) કેટલી વખત છ બહાએ તો ૧૫૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૩૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- (૨૭) કયા કયા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- (૨૮) મે એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

મનોયત્ન ૩.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- (૨) છ અડધા કાગળ છે તેને આખા કાગળ કેટલા હશે ?
- (૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?
- (૪) હું દરરોજ ૧૦૦ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ માટે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
- (૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઆ બેસે છે, તો ૬૯ ટોપી ભેવાને કેટલા રૂપીઆ બેસે ?
- (૬) ૧૭x૦૦, ૨૩x૦૦, ૭૦x૦૦, ૫૯x૦૦, ૬૭x૦૦ કેટલા ?
- (૭) અડધાની એકીની પલાખી બોલી જાઓ.
- (૮) અડધાની એકીની પલાખી બોલો.
- (૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૧૮] સુરત શહેરનો ભૂગોળ શિક્ષક વ્રણ આના.

- (૧૦) ૭૫ રૂપીએ મજૂ સોપારી મળે તો ૩૭ મજૂનું શું બેસે ?
- (૧૧) ૩૭૫મા ૧૨૫ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૧૨) ૨૫ રૂપીઆનું ધી, ૧૫ રૂપીઆનું સાફ અને ૧૨૫ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?
- (૧૩) ૩૦૫+૫૫+૩૫૫ મળીને કેટલા થાય ?
- (૧૪) કેટલીવાર અડધો ભાગે તો ૩૨૫ થાય ?
- (૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?
- (૧૬) ૪૫ રૂપીઆ છે, દરેક બીખારીને ૫ રૂપીએ આપુ તો કેટલાને અપાય ?
- (૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૫૫ રૂપીએ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમા કેટલા ખમીસ શીવડાવાળે ?
- (૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉ તો ૩૯ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૧૯) ૪૯ સોપારી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કડડા થશે ?
- (૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?
- (૨૧) ૩૬ મજૂ લુગડામાથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રમાલ થશે ?
- (૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?

(જ. ર. ૪. ૬, ઇલાદિ)

- (૨૩) દરરોજના ૫૫ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માસ્યસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

મનોરમ ૪.

દોહાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- (૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- (૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોહ કાગળ થાય ?
- (૪) અડધો કેટલીવાર લખએ તો દોહ થાય ?
- (૫) દોહ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- (૬) દોહમાં પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
- (૭) પોણો કેટલીવાર લખએ તો દોહ થાય ?
- (૮) દોહ રૂપીઆ હતો તેમા દોહ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોહ ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
- (૧૦) મારી પસે ૦૦ રૂપીઆ છે, તેમા શુ ઉમેરે તો દોહ થાય ?
- (૧૧) ૫૭×૧૧, ૬૬×૧૧, ૮૫×૧૧, ૬૭×૧૧, ૭૦૦×૧૧, કેટલા ?
- (૧૨) એક તામડામા દોહ મજુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામા કેટલુ માસે ?
- (૧૩) રૂપીઆની ૧૧ શેર બરફી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- (૧૪) એક બંડીમાં દોહ ગજ કપડુ વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડુ જોઈશે ?
- (૧૫) એક આનાના દોહ શેર કારેલાં મળે, તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?
- (૧૬) એક બળકને ૧૧ શેર અડધ જોઈએ, તો ૬૭ બળકને માટે કેટલા શેર અડધ જોઈશે ?
- (૧૭) એક ભોટાનુ વજન ૧૧ શેર થાય, તો ૫૭ ભોટાનું વજન કેટલું થશે ?

૨૦] મુંબઈ ઈલાકાની સાંભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪૧૧ આના

- (૧૮) એક સાધુને ૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૭૯ સધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?
- (૧૯) એક શેર એલચીનો ૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શુ એસશે ?
- (૨૦) મજુ ધીના ૪૭ રૂપીઆ એસે તો ૧૧ મજુનું શુ એસે ?
- (૨૧) એક તપેલામાથી દોઢશેરીઓ ભોટો ૬૪ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?
- (૨૨) દોઢાની બેકીની પલાખી બોલો દોઢાની એકની પલાખી બોલો.
- (૨૩) ૬૯+૧૧, ૪૬+૧૧, ૧૦૨+૧૧, ૪૫+૧૧, ૯૯+૧૧, કેટલા ?
- (૨૪) ૧૧+૮૨, ૧૧+૪૫, ૧+૬૭, ૧+૭૨, કેટલા ?
- (૨૫) ૧૦૧-૧૧, ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧ ૧૧૨૧-૧૧, કેટલા ?
- (૨૬) ૨૮૧ મજુ દૂધમાથી ૨૭ મજુ વપરાયુ ત્યારે આજી કેટલું રહ્યું ?
- (૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મગીને કેટલા થાય ?
- (૨૮) કટલીવાર દોઢ લખએ તો ૫૭ થાય ?
- (૨૯) ૫૫૧૧૧ દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લખએ તો ૫૫૧૧ થાય ?
- (૩૦) ૭૫ રૂપીઆમાથી ૧૧ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?
- (૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦૧ રૂપીઆ વહેચ્યું તો દરેકને શુ મળશે ?
- (૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૩૭૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૩) ૧૧ મજા ખાદીનો ૩ ૧ એસે તો ૪૦૧ મજા ખાદીનું શુ ?
- (૩૪) ૭૯૧ રૂપીઆમા ૫૩ બદન લીધા તો એકની કિમત કેટલી પડી ?
- (૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?
- (૩૬) ૪૩૧ મજના તાકામાથી ૧૧ મજના કેટલા રૂમાલ થય ?

- (૩૭) રાજ ૧૧૧ રૂપીઆ વાપર તો ૯૦ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાશે ?
 (૩૮) દરેક છોકરાને દોઢ કામળ આપીએ તો ૩૯ કામળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
 (૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
 (૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હોંગ મળે તો ૩૯ શેરનું શું બેસશે ?
 (૪૧) ૪૮ મા દોઢ કેટલીવાર કમેરું તો ૭૨ થાય ?
 (૪૨) ૫૭ પચીઆના ૮૫૫૫ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૭૫ પચીઆનું શું આપવું પડશે ?
 (૪૩) એક માણસ દરેકરોજ ૧૧૧ રૂપીઆ કમાય તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમા શું કમાશે ?
 (૪૪) ૧૧૧ આને શેર વેમણું મળે છે, તો ૧૧૧ રૂપીઆમાં કેટલા આવે ?

મનોચલ પ.

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એ ને અડધો કેટલા ?
 (૨) દોઢમા શું ઉમેરીએ તો ૨૧૧ થાય ?
 (૩) ૪૭૧+૨૧૧, ૬૭૧+૨૧૧, ૧૫+૨૧૧, ૧૦૨૧+૨૧૧, ૧૮૦+૨૧૧ કેટલા ?
 (૪) ૨૧૧+૮૫, ૨૧૧+૭૨૧, ૨૧૧+૪૭૧, ૨૧૧+૨૦૫, ૨૧૧+૧૦૦, કેટલા ?
 (૫) ૧૯૨૧-૨૧૧, ૧૦૫-૨૧૧, ૧૦૦-૨૧૧, ૨૧૦-૨૧૧, કેટલા ?
 (૬) ૧૯૦-૧૮૭, ૧૬૭-૧૬૫, ૧૦૦-૯૭૧ કેટલા ?
 (૭) ૪૭×૨૧૧, ૭૯×૨૧૧, ૮૭×૨૧૧, ૨૯×૨૧૧, ૮૨×૨૧૧, કેટલા ?
 (૮) એક માણસ ૨૧૧ રૂપીઆ કાઢેતો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય ?

૧૨] હિંદુસ્તાનની સાંભૂજોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ચાર આના.

(૯) એક કાથળીમા ૨૫ મણુ ૫૭ માય તો ૨૪ કાથળીમા કેટલા મણુ ૫૭ માય ?

(૧૦) ૨૫ શેર છરાનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનુ કેટલા આવે ?

(૧૧) એક નોટના ૩. ૨૫ મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા ૩ મળશે ?

(૧૨) ૩. ૨૫એ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનુ શુ બેસે ?

(૧૩) મણુ ફેરીના ૨૫ રૂપીઆ બેસે તો ૪૮ મણુનુ શુ બેસે ?

(૧૪) એક માણસને ૨૫ રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણસને આપના કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?

(૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨૫ મણુ થય છે ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલુ થશે ?

(૧૬) મણુ દૂધમા ૨૫ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૭ મણુ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જાઈએ ?

(૧૭) ૧ રૂપીઆનુ ૨૫ મણુ તો ૬૭૫ મણુનુ શુ બેસે ?

(૧૮) ૨૫ શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆનુ કેટનુ આવશે ?

(૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭૭ દિવસમા કેટલો ખરચ થશે ?

(૨૦) ૫૪ છત્રી લેવી છે એક છત્રીના ૨૫ રૂપીઆ બેસે છે તો કેટલો ખરચ થશે ?

(૨૧) ૨૭ રૂપીએ તોલો સોનુ મળે તો ૨૫ તોલાનુ શુ આપવુ ?

(૨૨) એક રૂપીઆના ૨૫ શેર મરી મળે, તો ૨૫ શેરનુ શુ બેસશે ?

(૨૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨૫ થાય ? અઢીમા અડધો કેટલીવાર છે ?

(૨૪) કેટલા ૦ અઢી ? અઢીમા ૫૫ કેટલીવાર છે ?

શુભસાતની સાં ભુગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના. [૨૩

- (૨૫) ૧ રૂપીઆનું રા શેર તો ૪૦ શેરનું શુ બેસે ?
- (૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો, ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?
- (૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭ રા રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શુ મળશે ?
- (૨૮) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લખએ તો ૧૦૦ થાય ?
- (૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં રા કેટલીવાર ?
- (૩૦) ૩ લગા છે, રોજ રા ૩ ખરચુ તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- (૩૧) રા અને શેર દૂધ મળે તો રા રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?
- (૩૨) ૭૨ા રૂપીઆમાં રા તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
- (૩૩) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭ા રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શુ મળશે ?
- (૩૪) શેર હીમના રા રૂપીઆ પડે તો ૪૪ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હીમ આવશે.
- (૩૫) ૩ ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
- (૩૬) એક આનાની રા શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- (૩૭) રા રૂપીઆવાળી ટાપી ૧૦૭ા રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
- (૩૮) રા શેર જલેખીનો ૧ રૂપીએ પડે તો ૭૭ રૂપીઆની કેટલી જલેખી આવશે ?

મનોચંદ્ર ૬.

પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- (૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો મહેવાય ?

૬૪] સુરત વિલક્ષ્મીના નકરો પાંચ આના.

- (૨) ચાર ના એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- (૩) ના એ અડધાનો કેટલામો ભાગ ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ ?
- (૪) ૧ને ના, ૧ાને ના, ૧ાને ના, ૧ાને ના કેટલા ?
- (૫) ૧૭+ના ૨૩+ના, ૨૮+ના ૨૮+ના કેટલા ?
- (૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦. અને ૧૦૦ના ના એકોત્તે કેટલા કહેવાય ?
- (૭) ૬૬૧૧, ૭૮૧૧, ૫૭૧૧, ૭૬૧૧, ૪૬૧૧, ૩૭૧૧, ચપ્પમા લખો.
- (૮) ૪૯xના ૫૭xના, ૪૩xના, ૭૮xના, ૬૭xના કેટલા ?
- (૯) દરેક છોકરાને ના પેડા આપુ તો ૮૮ છોકરાને આપવાને કેટલા પેડા જોઈએ ?
- (૧૦) પાયાની અચ્ચારની પસાખી જોલો
- (૧૧) પાયાની અચ્ચારની અને અર્ધાની અખમેની પસાખી જોલો
- (૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭ ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના કેટલા રૂપીઆ ?
- (૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ. અને ૭૦ ગજનાથી અડધા ગજના કેટલા રમાલ થાય ? ના ગજના કેટલા રમાલ થાય ?
- (૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના અખા રૂપીઆ કેટલા ? અને પાવલીઓ કેટલી ?
- (૧૫) ૯ રૂપીઆના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?
- (૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેની પાવલી કેટલી આવશે ?
- (૧૭) કેટલીકવાર ના રૂપીઓ લખએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?
- (૧૮) ૧૭, ૫૧, ૨૩, ૧૪ અને ૩૧ને પાંચ ભાગીએ તો શુ આવે ?

બાળપૌથીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” જે આના. [૨૫

.....

(૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે પાા રૂપીઆ આપ્યા તો ફરકને શુ મળશે ?

(૨૦) કેટલી વખત ૦૧ મણુ લઈએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણુ થાય ?

(૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ મળુ લુગડામાંથી અડધા મળના કેટલા કકડા થાય ? ૦૧ મળના કેટલા થાય ?

(૨૨) કેટલીવાર ૦૧ કામળ લઈ તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૨, આખા કામળ થાય ?

(૨૩) ૧૮ વખત ૦૧ રૂપીઓ લઈ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?

(૨૪) ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય ?

(૨૫) રૌચ ૦૧ કામળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કામળ વપરાય ? ૨૩ કામળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?

મનોમન ૭.

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ

(૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ? ઢાંચુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? અને પાછ કેટલી ?

(૨) રૂપીઓ કોની કોની જરોજર છે ? શુ શુ આપવાથી રૂપીઓ મળે ?

(૩) ૧૬ ઢાંચુ, ૫૨ પૈસા, ૩૨ બેઆની, ૧૧૨ આના, ૬૪ પાવલી, ૭૨ પાછ, અને ૬૪ અડધાની કિમત કહો.

(૪) તાળાના સિક્કા મણાવો, રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?

૨૬] પટેલી ધોપણને “ડિક્ટેશન શિક્ષક” બની આના.

.....

(૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?

(૬) પાવલાશાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?

(૭) ૪ આનામાં કેટલા આના હશે તો રૂપીઓ થાય ?

(૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખ્યું તો એક રૂપીઓ થાય ?

(૯) એક આનાની ૧૨ પાછ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકળના સિક્કા ગણાવે.

(૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાછ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?

(૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?

(૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?

(૧૩) ૮ આનાની પાછ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?

(૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?

(૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢાળ કેટલા ? દોઢ પાછ કેટલી ?

(૧૬) પાચ આના ને ત્રણ પૈસા, બે આના ને બે પૈસા, આઠ આની ને એક પૈસાની આઠ કેટલી ?

(૧૭) બે પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે છે, ૧૧ રૂપીઆની કેટલી મળે ?

(૧૮) પાચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે બેઆનીઓ હશે ?

(૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનામાં સોપારી, ઢાળની પોપડી અને ૨ આનાના મમસ લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

(૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો, તેણે મને ૧ અડધો, ૧ આની ને ૩ પાછ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોરો લીધો હશે ?

જીલ્લો ચોપડીનો "ડિક્ટેશન શિક્ષક" ત્રણ આના. [૨૭]

-
- (૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૫૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?
- (૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૧૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- (૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૫૬ અને ૬૦ પાનના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?
- (૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?
- (૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?
- (૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- (૨૭) ૧૨ શેરના ૩ આના બેસે તો શેરનું શું આપવું ?
- (૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૬ અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?
- (૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અઢેલા કેટલા ?
- (૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપુ તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?
- (૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ બે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- (૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલાં મળશે ? અને જો ૧૫૩ બોરીઆ લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પોઈ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાનઆવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું ?
- (૩૪) બે આનાના પાંચ જમરખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ? અને જો ૨૦ જમરખ લેવાં હોય તો શું આપવું ?

૧૮] ત્રીજી યોગદીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

-
- (૪૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ?
૧૦ રૂપીઆવાળી કેટલી ને ? મળે ?
- (૪૬) બે આનીના બેર વધારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?
- (૪૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાંચની કેટલી આવે ?
અને બે ૭ પેન લેવી હોય તો શુ આવવું ?
- (૪૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણુ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

મનોચલ ૮.

પરચુરણુ હિસાબ.

- (૧) ૧૬ રૂરીઆથી ૧૨ બગડી મળે તો સારી કેટલી રહી ?
- (૨) ૧૫૬ રૂપીઆમા ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- (૩) એક આનાવાળી ૧૧૨ ટિકિટ લીધી ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાણુ મને શુ મળશે ?
- (૪) ૨૪મા કેટલા ઉમેરે તો ૭૨ થાય ?
- (૫) ૧૩૯ રૂપીઆઆથી દસ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?
- (૬) ૧૨૪ રૂપીઆઆથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?
- (૭) બેઆનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?
- (૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ રોજ દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
- (૯) એક રોપીનો ૦.૦૧ રૂપીઓ પડે તો ૭૯ રોપીઓના કેટલે રૂપીઆ આવવા પડે ?

પહેલી ચોપડીના અર્થ અઢી આના. [૨૯

.....

(૧૦) દરેક છોકરાને ૦૧ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

(૧૧) એક છોકરાે અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? ૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?

(૧૨) ૨૬ શેરના નવટાક કેટલા ? પાશૌર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?

(૧૩) એક માથ ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ માથો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?

(૧૪) ૨૭ અઢધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બે આની કેટલી ?

(૧૫) અઢી રૂપીઆવાળા ૯૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?

(૧૬) એક ધડિઆળના ૨૥ રૂપીઆ બેસે તો એ બેબે પોણાસો ધડિઆળનું બેસે ?

(૧૭) એક છત્રીનો દોઢ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શુ આપવું ?

(૧૮) એક ધડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ધડિઆળનું શુ બેસે ?

(૧૯) ૪૪ રૂપીઆનું એક મણુ ધી મળે તો ૨૥ મણુનું શુ ?

(૨૦) એક આનામાં ૦૥ મણુ બાર લાક જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો બાર લાક જવાય ?

(૨૧) પૈસાવાળા ૯૬ ટિકીટ આપી, તેને બદલે ૦૥ આનાવાળા કેટલી ટિકીટ લેવી ? આનાવાળા કેટલી લેવી ?

(૨૨) દસ દસ રૂપીઆવાળા ૨૭ નોટ ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે, ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

(૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨૥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?

કે૦] બીજી ચોપડીના અર્થ ચાર આના.

.....
(૨૪) આમઆડી એક કલામાં ૨૭ માપલ ચાલે, તો ૨૪૩ માપલ
જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

(૨૫) દરેક છોકરાને ૦૫, ૦૧ રૂપીઆ આપનાં ૨૥ રૂપીઆની નોટમાંથી
કેટલા છોકરાને આપશે ?

(૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણીસો, અને દોઢસો આંકડામાં લખો.

(૨૭) ૯૯૯૯ અને ૭૫ સખ્તમાં લખો.

(૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા
આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?

(૨૯) એક ચોપડીના ૨૥ રૂપીઆ જેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી
ચોપડી આવશે ? ૦૥૬ હજાર એટલે કેટલા સો ?

(૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા દુ ૪૨ ?

(૩૧) ૧૯૨ કરીમાં ૨૪ કરી હમેરીએ તો કેટલી કરી ચાપ ?

(૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ ગાય તો કેટલા રહે ?

(૩૩) ૨૬૧ પેતો ૯ છોકરાને સરખે બાજે આપતા દરેકને કેટલી
આવે ? સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર ?

(૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૥ રૂપીઆ જેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી
કેટલાં તાળાં આવે ?

(૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપીઆની
કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શુ પડ્યું ?

(૩૬) એક સાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી
કેટલી સાલ આવશે ?

(૩૭) ૭૫ રૂપીઆ, ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેક શું મળશે ?

ત્રીજી ચોપડીના અર્થ પાંચ આના. [૩૧

-
- (૪૮) ૪૨ મજ સાચુ દોરડુ છે, તેમાંથી ૧ા, ૧ા મળના કહા
કરીએ તો કેટલા થાય ?
- (૪૯) એક ટોપીના ૨ા રૂપીઆ ભેજે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી
ટોપીઓ આવશે ?
- (૪૦) ૨ા મજુ ધીના ૯૭ા રૂપીઆ પડે તો એક મજુતું શું ?
- (૪૧) ૧૦૨ા રૂપીઆમાં ૨ા મજુ ધી આવ્યું તો ૪૧ રૂપીઆમાં કેટલું
આવશે ?
- (૪૨) એક મજુર ૨ા મજુ વજન ઉપાડે, તો ૭૨ા મજુ વજનને
માટે કેટલા મજુર નોંધાશે ?
- (૪૩) કેટલા છકે ૭૨, કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?
- (૪૪) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા નવાં ૭૨ ?
- (૪૫) જે દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપુ તો ૯૬ રૂપીઆ
માંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જે ચારચાર બખ્ખે, છ છ,
આઠ આઠ, બાર બાર, સોળ સોળ, અને ચોવીસ ચોવીસ
રૂપીઆ આપુ તો કેટલા માણસને અપાય ?
- (૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ
ત્રણની, છ છની, આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ
ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?
- (૪૭) ૨૦૫ રૂપીઆમાંથી ૨ા રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
- (૪૮) મારા ઘરમાં ૪૫ શેર ધડ છે, જે મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા
હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- (૪૯) ૫૬૨ ઘન ફોટોસો એમ કયા કયા પલાખામાં ફોટોસો આવશે ?
- (૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મજુ અનાજ બરામ તો ૭ કોથળામાં
કેટલા મજુ બરામ ?

૩૨] ચોથી ચોપડીના અર્થ સાહસાત આના.

.....

- (૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?
 (૫૨) ૭૫ મણુના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણુનું શું ?
 (૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાચ રૂપીઆનું કેટલું
 (૫૪) ૮ માણુસ જમાડતા ૩, ૫ ખર્ચ થાય, તો ૩, ૮૦ મા કેટલાં
 માણુસ જમશે ?
 (૫૫) ૧૨ માણુસ ૩, ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણુસ શું કમાય ?
 (૫૬) ૭૫૫ કલાકમા ૩૧ માઇલ જવાય, તો ૪૨ માઇલ જવાને
 કેટલો વખત લાગશે ?
 (૫૭) ૩, ૨૫૦નું ૧૦ મણુ તો ૮ મણુનું શું ?
 (૫૮) ૨ આનાનું ૧૫ શેર તો ૩, ૧ નું કેટલું
 (૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ આશે તો ૭ માસમા કેટલા રૂ નોંધાશે ?
 (૬૦) ૨૦ કનકવાનો ૩ ૧૫ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
 (૬૧) ૫ રૂપીએ મણુની ૧૫ મણુ મેથીને બદલે ૩ રૂપીએ મણુની
 કેટલી શક લેવી.
 (૬૨) ૪ પૈસાના બેર લીધા, ૭ પૈસા મારા બાઈએ આપ્યા ત્યારે
 મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલા કેટલા પૈસા હશે ?
 (૬૩) પૈસાના ૮ લેખે મે કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધા અને તે
 ખર્ચા પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યા, જેથી મને ૧૬ પૈસા
 હવળા ત્યારે મે કેટલા પૈસાના જમરખ લીધા હશે ?

બીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક”

ત્રણ આના.

અધ્યાપિ બહાર ન પડેલી એવી.

બીજા ધોરણની

સૃષ્ટિજ્ઞાન (પદાર્થપાઠ)ની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૩ આના

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”માં શું શું છે !!!

- ૧] પાઠવાર અધરા શબ્દો. ૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો. ૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.
૪] જોડાક્ષર. ૫] મળતા જોડાક્ષર. ૬] પરીક્ષાના ડિક્ટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

“ડિક્ટેશન શિક્ષક”

બાળપોથીના	૦-૨-૦	ત્રીજીનો	૦-૩-૦
પહેલીનો	૦-૨-૬	ચોથીનો	૦-૪-૦
બીજીનો	૦-૩-૦	પાંચમીનો	૦-૪-૦

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લા નો ૦-૩-૦

ત્રિવેદિ વાચનમાળા પુસ્તક ૧લા નો ૦-૩-૦

“મુખગણિત શિક્ષક”

બાળવર્ગનો	૦-૧-૬	ત્રીજા ધોરણનો	૦-૨-૬
પહેલા ધોરણનો	૦-૧-૮	ચોથા ધોરણનો	૦-૪-૦
બીજા ધોરણનો	૦-૨-૦	પાંચમા ધોરણનો	૦-૪-૦

એક પો'ટ ટાઈ બપો “આંખની માવજત” મફત મળાવે

બીજા ધોરણ માટે “અકુશલિતનાં મનોચાત્ર” પાંચ આના.

મેસર સી ડી. શાહ કેા કૃત બાળપોથીથી માતમી સુધીના

કન્યા વાચનમાળા ત્રણ પુસ્તકોના તથા ત્રિવેદિ વાચનમાળા

સાને પુસ્તકના અર્થની નોટો તૈયાર છે

છગનલાલ મોતીરામ શાહ, શાહધોર-સુરત.

